

1554 1

KONINKLIJKE BOODSCHAP

Aan

de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van Wet houdende nadere voorzieningen met betrekking tot de bescherming van gegevens, waarvan de geheimhouding door het belang van de Staat wordt geboden.

De toelichtende memorie, die het Wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Soestdijk, 18 Februari 1950.

JULIANA.

1554 2

ONTWERP VAN WET

WIJ JULIANA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is nadere voorzieningen te treffen met betrekking tot de bescherming van gegevens, waarvan de geheimhouding door het belang van de staat wordt geboden;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel I

Elke plaats in gebruik bij de staat of bij een staatsbedrijf kan ter bescherming van gegevens, waarvan de geheimhouding door het belang van de veiligheid van de staat wordt geboden, door Ons als verboden plaats worden aangewezen.

Artikel II

1. Elke plaats, waar krachtens overeenkomst met de staat werkzaamheden worden verricht of goederen worden bewaard, die van belang zijn voor de veiligheid van de staat, kan ter bescherming van gegevens als bedoeld in artikel I voor het tijdvak, waarin de werkzaamheden worden verricht of de goederen worden bewaard, door Ons als verboden plaats worden aangewezen.

2. Een aanwijzing als bedoeld in het voorgaande lid vindt buiten tijd van oorlog in de zin van artikel III niet plaats, tenzij het voornemen daartoe vóór het tot stand komen van de overeenkomst van regeringswege aan de wederpartij is medegedeeld dan wel de wederpartij na het tot stand komen van de overeenkomst verklaart tegen zodanige aanwijzing geen bezwaar te hebben.

Artikel III

1. Elk werk van openbaar verkeer en elk werk van openbaar nut kan in tijd van oorlog ter bescherming van gegevens als bedoeld in artikel I door Ons of door de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen autoriteiten als verboden plaats worden aangewezen. De aanwijzing vervalt, zodra de tijd van oorlog eindigt.

2. Onder oorlog wordt begrepen burgeroorlog.

3. Onder tijd van oorlog wordt begrepen de tijd waarin oorlog dreigende is. Tijd van oorlog wordt mede geacht te bestaan zodra dienstplichtigen buitengewoon in werkelijke dienst worden opgeroepen en zolang zij buitengewoon in werkelijke dienst worden gehouden.

Artikel IV

Bij elk besluit, waarbij een plaats als verboden plaats wordt aangewezen, wordt tevens bepaald op welke wijze zal worden aangegeven, dat de plaats een verboden plaats is.

Artikel V

1. Hij die ingevolge enige wettelijke bepaling bevoegd is enige plaats tegen de wil van de rechthebbende te betreden, oefent deze bevoegdheid met betrekking tot een plaats, die ingevolge deze wet als verboden plaats is aangewezen, niet uit dan voorzover hij daartoe schriftelijk is gemachtigd door de procureur-generaal bij het gerechtshof.

2. Het voorgaande lid is niet van toepassing op hem, die als officier van justitie, als rechter-commissaris of ingevolge de wet van 23 Mei 1899, *Staatsblad* no. 128, bevoegd is enige plaats tegen de wil van de rechthebbende te betreden.

Artikel VI

In het Wetboek van Strafrecht worden de volgende wijzigingen gebracht:

1. In artikel 4 wordt onder 1°. tussen „97a, onder 1°.“ en „105“ toegevoegd „98—98c.“.

2. Na artikel 80bis wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende:

„Artikel 80ter

Onder verboden plaats wordt verstaan iedere plaats, die als verboden plaats is aangewezen ingevolge de Wet bescherming staatsgeheimen.“

3. Artikel 87, derde lid, tweede volzin, wordt gelezen:

„Tijd van oorlog wordt mede geacht te bestaan zodra dienstplichtigen buitengewoon in werkelijke dienst worden opgeroepen en zolang zij buitengewoon in werkelijke dienst worden gehouden.“

4. Artikel 98 wordt gelezen:

„Artikel 98

Hij die enig gegeven, waarvan de geheimhouding door het belang van de staat wordt geboden, daaronder begrepen enig voorwerp, waaraan een zodanig gegeven kan worden ontleend, opzettelijk ter beschikking stelt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, wordt, indien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat het een zodanig gegeven betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die enig gegeven, dat van een verboden plaats afkomstig is en tot de veiligheid van de staat in betrekking staat, daaronder begrepen enig voorwerp, waaraan een zodanig gegeven kan worden ontleend, opzettelijk ter beschikking stelt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, indien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat het een zodanig gegeven betreft.“

5. Na artikel 98 worden drie nieuwe artikelen ingevoegd, luidende:

„Artikel 98a

Hij die enig gegeven als bedoeld in artikel 98 hetzij opzettelijk openbaar maakt, hetzij zonder daartoe gerechtigd te zijn opzettelijk ter beschikking stelt van een buitenlandse mogendheid, van een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam, dan wel van een zodanig persoon of lichaam, dat gevaar ontstaat dat het gegeven aan een buitenlandse mogendheid of aan een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam bekend wordt, wordt, indien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat het een zodanig gegeven betreft, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

Indien de schuldige heeft gehandeld in tijd van oorlog dan wel in dienst of in opdracht van een buitenlandse mogendheid of van een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam, kan levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren worden opgelegd.

Handelingen gepleegd ter voorbereiding van een misdrijf als omschreven in de voorgaande leden worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Artikel 98b

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat enig gegeven als bedoeld in artikel 98 openbaar wordt gemaakt dan wel ter beschikking komt van een tot kennisneming daarvan niet gerechtigd persoon of lichaam, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste één jaar.

Artikel 98c

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk enig gegeven als bedoeld in artikel 98, zonder daartoe gerechtigd te zijn, onder zich neemt of houdt;

2°. hij die enige handeling verricht, ondernomen met het oogmerk om, zonder daartoe gerechtigd te zijn, de beschikking te krijgen over enig gegeven als bedoeld in artikel 98;

3°. hij die tersluik, onder een vals voorgeven, door middel van een vermomming of langs een andere dan de gewone toegang op of in een verboden plaats komt of tracht te komen, aldaar in dier voege aanwezig is, of zich op een van die wijzen of door een van die middelen vandaar verwijderd of tracht te verwijderen.

De bepaling onder 3°. is niet toepasselijk, indien de rechter blijkt, dat de dader niet heeft gehandeld met het oogmerk bedoeld onder 2°.

6. In het tweede lid van artikel 102 wordt onder 1°. in plaats van „of eenige krijgskas” gelezen „enige krijgskas of enige verboden plaats”.

7. Na artikel 429bis wordt ingevoegd een nieuw artikel, luidende:

„Artikel 429ter

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zich op een verboden plaats bevindt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden.”

Artikel VII

In het eerste lid van artikel 551 van het Wetboek van Strafvordering wordt in plaats van „97a” gelezen „97a—98c”.

Artikel VIII

In artikel 78 van het Wetboek van Militair Strafrecht wordt onder 1°, onder vervanging van de puntkomma door een komma, toegevoegd „dan wel in een verboden plaats”.

Artikel IX

Deze wet kan worden aangehaald als „Wet bescherming staatsgeheimen”.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministeriële Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

*De Minister-President,
Minister van Algemene Zaken,*

De Minister van Justitie,

De Minister van Binnenlandse Zaken,

De Minister van Oorlog.

De Minister van Marine,

1554 3

MEMORIE VAN TOELICHTING**Algemene beschouwingen**

Dat het huidige artikel 98 van het Wetboek van Strafrecht tekortschiet met betrekking tot de bescherming van gegevens, waarvan de geheimhouding door het belang van de staat wordt geboden, is reeds vóór de laatste wereldoorlog bij gelegenheid van de berechting van enige gevallen van spionage voldoende gebleken. Bij Koninklijke boodschap van 15 April 1940 is dan ook bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal een wetsontwerp ingediend, dat voornamelijk beoogde door middel van wijziging van artikel 98 nadere voorzieningen te treffen tegen het bekend worden van staatsgeheimen (Zitting 1939—1940 323). De schriftelijke voorbereiding van dit ontwerp is nog voltooid, doch de reeds aangevangen algemene beraadslaging in de Tweede Kamer is op 9 Mei verdaagd. Tijdens de laatste oorlog is de ontoreikendheid van verschillende andere bepalingen van het Wetboek van Strafrecht, in het bijzonder van die, opgenomen in titel I van het tweede boek van het Wetboek van Strafrecht, aan het licht getreden; als gevolg hiervan is te Londen het Besluit Buitengewoon Strafrecht tot stand gekomen, waarvan de bepalingen evenwel alleen van toepassing zijn op feiten, gedurende de tijd van die oorlog begaan. In hoeverre de te Londen uitgevaardigde bijzondere bepalingen op het gebied van het materiële strafrecht en de strafrechtspleging aanleiding kunnen geven tot een definitieve aanvulling en wijziging van de bestaande wetgeving op dit gebied, wordt nagegaan door een te dien einde door de tweede ondergetekende in het leven geroepen commissie onder voorzitterschap van de President van de Hoge Raad, Mr. J. Donner.

Het onderhavige wetsontwerp was reeds voorbereid, voordat de Commissie-Donner haar werkzaamheden had aangevangen. Aangezien de voorstellen, in dit ontwerp opgenomen, voornamelijk bestaan in een wijziging van titel I van het tweede boek van het Wetboek van Strafrecht, ligt de hier voorgestelde regeling goeddeels op het terrein, dat door de Commissie-Donner wordt bestreken. Op zichzelf had het derhalve voor de hand gelegen, de thans voorgestelde voorzieningen te incorporeren in het uitgebreider ontwerp van wet, waartoe naar verwacht mag worden het rapport van de Commissie-Donner aanleiding zal geven. Daar de ondergetekenden evenwel is gebleken, dat het rapport van de Commissie-Donner nog enige tijd op zich zal laten wachten, terwijl zij anderzijds van oordeel zijn, dat noodeloos uitstel van de totstandkoming van de bij het ontwerp voorgestelde voorzieningen dient te worden voorkomen, is in overleg met de Commissie-Donner besloten, dit ontwerp reeds thans afzonderlijk aanhangig te maken. Hierbij kan worden opgemerkt, dat het ontwerp aan de Commissie-Donner is voorgelegd en dat met de opmerkingen, waartoe de voorgestelde bepalingen de Commissie aanleiding hebben gegeven, bij de uiteindelijke redactie rekening is gehouden. Anderzijds ligt het voor de hand, dat de Commissie-Donner harerzijds dit ontwerp, mocht dit tot wet worden verheven, bij haar voorstellen in aanmerking zal nemen.

Het onderhavige wetsontwerp beoogt, evenals het bovengenoemde ontwerp van 1940, een meer doeltreffende strafrechtelijke bescherming van staatsgeheimen mogelijk te maken dan de bestaande bepalingen toelaten. Het thans ingediende ontwerp gaat in verschillende opzichten verder dan dat van 1940. Rekening is gehouden met de sindsdien gewijzigde omstandigheden, met de ervaringen, gedurende de laatste oorlog opgedaan, en met name ook met de wetgeving op dit gebied in Engeland en Amerika. Zo is de figuur van de „verboden plaats”, die in het onderhavige ontwerp wordt ingevoerd, ontleend aan de Engelse „Official Secrets Act”. Het „totale” karakter van de moderne oorlog moet noodzakelijkerwijs gepaard gaan met een uitgebreider bescherming van gegevens, objecten en plaatsen dan waarvoor eertijds aanleiding bestond.